

Obsah

Úvod	11
I. ISAAC NEWTON	16
1. Život a dílo	16
2. Metoda přírodních věd	18
3. Základní vědecké myšlenky	22
4. Metafyzické prvky v Newtonově filosofii přírody	25
5. Newtonův význam pro filosofii	31
II. JOHN LOCKE	33
1. Život a dílo	33
2. Lockova výchozí pozice v teorii poznání	37
3. Kritika innatismu	39
4. Analýza zkušenosti a otázka po původu idejí	42
5. Jednoduché ideje	45
6. Složené ideje	49
7. Realita a adekvátnost idejí	57
8. Vědění a mínění	60
9. Ideje a slova	64
10. Základní myšlenky etiky	66
11. Lockova politická teorie	70
12. Ospravedlnění soukromého vlastnictví	74
13. Rozumnost křesťanství a idea tolerance	78
14. Základní pedagogické myšlenky	82
III. GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ	84
1. Život a nejdůležitější spisy	84
2. Filosofické názory před rokem 1670	92

3. Nauka o monádách	95
a) Substance jako síla	96
b) Substance jako hypostazovaný logický subjekt	98
c) Substance jako jednota	99
d) Důsledky plynoucí z pojmu substance	101
e) Souvislost substancí	103
f) Nauka o substanciálním svazku	107
4. Nejvyšší principy	108
a) Princip důvodu	111
b) Princip identity nerozlišitelného	113
c) Princip ideality vztahů	113
d) Princip nejlepšího	114
5. Základní myšlenky metafyziky poznání	120
6. Theodicea	125
7. Základní myšlenky Leibnizovy logiky	130
8. Leibniz a filosofie jeho doby	136
 IV. GEORGE BERKELEY	 143
1. Život a dílo	143
2. Teorie zrakového vnímání	148
3. Nauka o abstrakci a role jazyka	151
4. Kritika materialismu	157
5. <i>Esse est percipi</i>	159
6. <i>Esse est percipere</i>	161
7. Poznání Boha a objektivita zkušenosti	163
8. Základní myšlenky praktické filosofie	167
 V. BRITSKÁ MORÁLNÍ A NÁBOŽENSKÁ FILOSOFIE VE VĚKU OSVÍCENSTVÍ	 170
1. Shaftesbury	170
a) Život a dílo	170
b) Metafyzické základy	173
c) Etika	177
d) Základní myšlenky společenské filosofie	181
2. Etika morálního smyslu	184

a) Francis Hutcheson	184
b) Joseph Butler	188
3. Deisté	190
a) John Toland	193
b) Anthony Collins	198
c) Matthew Tindal	201
d) Henry Saint John Viscount Bolingbroke	203
e) Ostatní zástupci anglického deismu	205

VI. „PHILOSOPHES“ OD MONTESQUIEUA

PO HOLBACHA	207
1. Montesquieu	208
a) Život a dílo	208
b) Duch zákonů	211
2. François Marie Voltaire	216
a) Život a dílo	216
b) Základní myšlenky teorie poznání	222
c) Metafyzické myšlenky	225
d) Kritika náboženství	228
e) Filosofie společnosti	231
f) Charakter Voltairových historických spisů	233
3. Denis Diderot	236
a) Život a dílo	236
b) Teorie poznání a metodologie	239
c) Idea přírodního řádu	245
d) Základní myšlenky estetiky	248
4. Jean Lerond d'Alembert	253
5. Přírodní vědy ve Francii v 18. století	258
6. Etienne de Condillac	261
a) Teorie idejí	262
b) Condillac jako ekonom	268
c) Metodologie	270
d) Condillacovi následovníci	272
7. J.-O. de la Mettrie	274
8. Claude Adrien Helvetius	279
9. P. H. D. von Holbach	284

a) Život a dílo	284
b) Kritika náboženství	287
c) Praktická filosofie	289
d) Pojem přírody	292
10. Fyziokraté	294
 VII. NĚMECKÁ FILOSOFIE VE VĚKU OSVÍCENSTVÍ	301
1. Christian Wolff	303
a) Život a dílo	303
b) Rozdělení a metoda filosofie	307
c) Základní myšlenky ontologie	310
d) Aspekty speciální metafyziky	315
e) Témata filosofie přírody	319
f) Základní myšlenky praktické filosofie	321
2. Wolffovi žáci	325
3. Antiracionalistický proud německé filosofie	331
4. Filozofové bez jednoznačné příslušnosti k nějaké škole	342
a) L. Euler	342
b) G. Ploucquet	344
c) J. H. Lambert	345
d) Chr. Garve, J. G. H. Feder a J. N. Tetens	355
5. Filosofie mimo rámec universit	361
a) G. E. Lessing	361
b) Moses Mendelssohn	373
c) Ostatní zástupci německého osvícenství	378
 VIII. GIAMBATTISTA VICO	380
1. Život a dílo	380
2. Kritika kartesianismu	382
3. Metoda humanitních věd	385
4. Struktura dějinných událostí	390
5. Vicův vztah k jeho současníkům a k pozdější době	394
 IX. DAVID HUME	397
1. Život a dílo	397
2. Cíl a metoda Humovy filosofie	400

3. Empiristické východisko	402
4. Kritika tradičního pojetí substance	409
5. Kritika racionalistické koncepce kauzality	411
6. Etika	422
a) Charakter a úkol etiky	422
b) Vysvětlení základních morálních skutečností	425
7. Filosofie státu a práva	429
8. Vlastnické právo	434
9. Filosofie náboženství	437
 X. SKOTSKÁ FILOSOFIE PO HUMOVI	444
1. Adam Smith	444
a) Život a dílo	444
b) Zásady etiky	447
c) Základní myšlenky filosofie práva	451
d) Základní myšlenky ekonomie	453
2. Thomas Reid a skotská filosofie common-sensu	462
a) Reidův život a dílo	463
b) Reidova metodologie	464
c) Kritika systému idejí	468
d) Úloha common-sensu	472
e) Etika	476
 XI. JEAN-JACQUES ROUSSEAU A POČÁTKY SPOLEČENSKÉHO ROMANTISMU	483
1. Život a dílo	483
2. Antropologické předpoklady	488
3. Kritika vědy	492
4. Kritika náboženství a výchovných zásad	495
5. Kritika společnosti	501
a) Rekonstrukce společenského vývoje	502
b) Konstrukce pojmu státu	506
6. Kritika kapitalistické ekonomie	512
7. Zástupci socialistických idejí v 18. století	516

XII. OSVÍCENSTVÍ A REVOLUCE	521
1. Condorcet	521
a) Život a dílo	521
b) Role matematiky	523
c) Ústavněprávní zásady	526
d) Filosofie dějin	528
2. Ideologové revoluce	531
a) Mirabeau	531
b) Siéyès	534
c) Babeuf	537
d) Chamfort a Rivarol	539
Seznam literatury	541
Jmenný rejstřík	568
Ediční poznámka	579